

Торска педагогика – забавна страничка за малки и пораснали деца

Глухарят – певецът от тъмните лесе

По случай 1 април – Международния ден на птиците, ще ви разкажем за един много интересен пернат обитател на нашите гори – глухаря.

Глухарят е сред най-красивите птици у нас. Обитава тихи, стари иглолистни гори на възраст 100 – 150 години, на висока надморска височина (1400 – 2200 м), в защитени зони на планините Рила, Пирин, Витоша, Западни Родопи, Славянка и Западна Стара планина.

Мъжкият е с размерите на пуйка, тежи около 4 – 6 кг, а разперените му криле стигат до 120 сантиметра. Оперението му е черно-кафяво, на крилете преобладава кафявият цвят, а гърдите са с меднозелен оттенък. Има червени кожни издатъци над очите и бяло петно в основата на крилете. Женската е по-дребна, с размерите на кокошка, с ръждивокафяво оперение, изпъстрено с по-светли ивици и петна, които пазят нея и пиленцата ѝ от очите на хищниците. И мъжкият, и женската имат пера по краката, които ги защитават от студа през зимата. Макар че атрактивната едра птица лети бързо и шумно, тя не се отправя на юг като прелетните птици. Интересно, нали? Как толкова голяма птица оцелява през зимата? През студентите месеци, когато земята е покрита със сняг, глухарят прекарва почти цялото денонощие на дърветата, където се храни с пъпки и иглици на белия бор, смърча, листа на бука и други дървета. Характерно за глухаря е поглъщането на дребни кварцови камъчета, които улесняват механичното смилане на по-твърдата храна в гушата му. През пролетта и лятото избира свежи листа и плодове – боровинки, малини, къпини, хвойна. Не се лишава и от насекоми, мекотели и други безгръбначни животни.

Най-забележителното при тази птица обаче е поведението ѝ през размножителния период, когато изпълнява интересния ритуал „токуване“. Той започва през март – април с любовните песни на мъжките, които се събират на място, наречено „токовище“. При ритуала мъжките ношуват на близките дървета,

от които започват брачната си песен преди изгрев слънце, като постепенно слизат от клон на клон. Женските ношуват недалеч от токовищата и щом започне ритуалът, те долитат в близост до някой от пеещите мъжки. Доминантните мъжки (на 2 – 3 г.) заемат дърветата в близост до центъра на токовището, докато младите се придържат по периферията му. Токуването е съпроводено с пристъпване от крак на крак и издаване на специфични звуци, а от време на време – и от шумни подскоци. В началото на своята песен мъжкият застава със силно изпъната шия, издуто гърло, с клюн, сочещ към небето. Опашката му е повдигната и разперена, а крилата – провиснали. Птицата пристъпва от крак на крак и започва своята ария, съставена от три специфични звука. Първият е като удряне на две пръчки една в друга (чукане), който зачестява и завършва със силен звук като от излитаща от бутилка тапа (плюкане), следван от фин звук като точене на коса – (брусене). Песента, макар и тиха, се чува на около 300 м разстояние и продължава 6 секунди. В последната част от нея – брусенето, ушните канали на птицата се затварят, тъй като при разтваряне на клюна, костите на долната челюст ги притискат. Птицата оглушава за цели 3 секунди – оттам е дошло и името ѝ.

На разсъмване глухарят слиза на земята, където се случва и размножаването на птиците.

През май – юни женската снася 4 – 12 жълтеникави яйца с кафяви петна в гнездото си. То представлява плитка ямка в земята, постлана със сухи треви и листа. Мътенето продължава около 25 дена. Новоизлюпените пиленца приличат по окраска на майка си. Първата им храна се състои от паяци, скакалци, листни въшки, твърдокрили, мравки, ларви на листни оси и ципокрили, както и листа и пъпки на боровинки. На 10-дневна възраст вече могат да прехвърчат, а на 60-ия ден летят добре. На 3 месеца сменят перушината си и двата пола вече могат лесно да бъдат различени.

Естествените неприятели на глухаря са лисицата, златката, бялката и по-едрият представители на дневните и нощните грабливи птици. Птицата е застрашен вид, включена в Червената книга на България.

Женя СТОИЛОВА
Снимки: интернет

Оцветете рисунката!

